

в поєднанні з іншими лікувальними заходами. Для успішного розв'язання цих питань необхідна творча співдружність фізіологів, патофізіологів, біохіміків і клініцистів різного профілю.

Необхідно оснастити лабораторії відповідною апаратурою. Насамперед потрібно налагодити серійний випуск оксигеометрів, приладів Ван-Слайка, Книппінга, карбовізорів та приладу для фотометричного визначення міри насичення крові киснем.

Конференція відзначила заслуги Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця АН УРСР і Інституту клінічної медицини ім. акад. М. Д. Стражеско та Кисневого комітету Міністерства охорони здоров'я УРСР в організації вивчення проблеми гіпоксії і кисневої терапії. Проведення в Києві трьох конференцій з цієї проблеми у 1948, 1950 і 1955 рр. підтверджує велику роль учених України у її вивченні.

Конференція вважає бажаним створення Кисневого комітету при Міністерстві охорони здоров'я СРСР для організації і координації науково-дослідницької роботи в галузі гіпоксії і кисневої терапії в масштабі Радянського Союзу.

А. З. Колчинська,
відповідальний секретар Оргбюро конференції.

Друга наукова конференція з питань фізіології праці

В останні роки в нашій країні все більше застосовуються різні методи фізіологічних досліджень.

Основним завданням цих досліджень є вишукування і впровадження заходів, що забезпечують фізіологічну раціоналізацію праці й відпочинку на виробництві поряд з підвищенням продуктивності праці.

Друга конференція з питань фізіології праці, що відбулася в Києві, обговорила ряд актуальних питань фізіології праці і найважливіші завдання дальшого розвитку цієї галузі науки.

Конференція була скликана Інститутом гігієни праці і профзахворювань АМН СРСР і Київським інститутом гігієни праці й профзахворювань.

В роботі конференції взяли участь представники Московського, Київського, Горьківського, Тбіліського Інститутів гігієни праці і профзахворювань, ряду медичних інститутів (Ленінградського, Київського, Свердловського, Харківського і Вінницького), Ленінградського університету, інститутів фізіології Академії наук СРСР і Академії наук УРСР, а також інших вищих навчальних і науково-дослідних закладів країни.

В роботі конференції взяв також активну участь представник Варшавської медичної академії професор В. І. Місюро.

Конференція заслухала близько 50 доповідей, присвячених теоретичним і практичним питанням: фізіологічним основам раціоналізації трудових процесів, основам раціональної організації праці в окремих галузях промисловості і сільського господарства, питанням методики дослідження і т. д.

Конференцію відкрив директор Київського інституту гігієни праці і профзахворювань доцент Л. І. Медведь, який у своєму вступному слові охарактеризував відповідальні завдання, що стоять перед фізіологами праці в зв'язку з технічним прогресом у народному господарстві і впровадженням нових форм праці.

Перша доповідь проф. М. П. Разумова (Інститут гігієни праці і профзахворювань АМН СРСР) була присвячена ідеям І. М. Сеченова у фізіології праці.

і профзахворювань) доповіла конференції про результати вивчення працездатності людини в зв'язку з віком. За даними доповідача, показники працездатності: витривалість, стомлюваність, швидкість відновлення витривалості — в осіб різного віку змінюються по-різному. Одержані дані можуть служити основою для розроблення раціональних режимів праці і відпочинку в зв'язку з віком.

З доповідями, в яких були висвітлені різні аспекти проблеми раціоналізації трудових процесів, виступили також К. М. Смирнов, Є. Л. Складчик (Червонопрапорний військовий Інститут фізичної культури і спорту ім. В. І. Леніна), Ю. І. Данько (1-й Ленінградський медінститут), ст. наук. співроб. Г. Г. Філіпова (Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця АН УРСР), І. В. Муравов (Київський медінститут), О. К. Кубяк (Київський інститут гігієни праці і профзахворювань) і ін.

Конференція заслухала ряд доповідей про фізіологічні основи раціональної організації праці при конвейерному способі виробництва. Доповідачі розвивали окремі положення основної доповіді С. О. Косилова. Ст. наук. співроб. З. М. Золіна (Інститут гігієни праці та профзахворювань АМН СРСР) доповіла про результати вивчення методів боротьби з монотонністю на конвейерах у легкій промисловості та приладобудуванні. В результаті проведених досліджень і впровадження деяких заходів (раціоналізація режиму праці й відпочинку, удосконалення режиму швидкості просування конвейера, чергування робочих місць, нормалізація умов навколишнього середовища тощо) було досягнуто значне збільшення працездатності і поліпшення фізіологічних функцій робітників на виробництві, де застосовується потоково-конвейерний метод праці.

Проф. М. В. Лейнік (Київський інститут гігієни праці і профзахворювань) спинився на питаннях фізіології і гігієни праці при конвейерному способі виробництва взуття. Дослідження показали, що факторами, які негативно впливають на працездатність при роботі на конвейері, є постійний на протязі дня темп роботи конвейера, вимушена робоча поза, шум і вібрація, несприятливі метеорологічні умови і т. ін. Запропоновано ряд заходів по боротьбі з впливом цих факторів.

Питання підвищення працездатності і раціоналізації трудових процесів на конвейері в різних галузях промислового виробництва висвітлили також у своїх доповідях В. С. Воробйова (Ленінградський держ. університет), кандидати мед. наук Н. Н. Малинська і С. І. Крапивенцева (Інститут гігієни праці і профзахворювань АМН СРСР) і ін.

В результаті проведених доповідачами наукових досліджень вдалося розробити і впровадити ряд заходів, які сприяють покращанню загального стану робітників, що працюють на конвейері, при одночасному збільшенні продуктивності праці.

Учасники конференції, які виступали в обговоренні доповідей, відзначили, що особливістю другої конференції в порівнянні з першою, яка відбулася в 1953 р., є значне розширення тематики наукових досліджень з фізіології праці в різних галузях народного господарства. Крім того, ряд доповідей був присвячений режиму праці й відпочинку в соціалістичному сільському господарстві. Проф. М. В. Лейнік у своїй доповіді висвітлив стан і завдання наукових досліджень з фізіології праці в сільському господарстві.

Доповідач підкреслив, що фізіологія сільськогосподарської праці належить до найменш вивчених розділів фізіології праці. До цього часу вивчались лише деякі види робіт у рільництві і тваринництві, і лише в останні роки обсяг досліджень розширюється. Зараз проводяться дослідження режиму праці на молочнотоварних фермах, при обробі техні-

них культур (цукрових буряків, бавовнику, чаю) під час роботи тракторних бригад і т. ін.

Над розв'язанням питань фізіології праці в сільському господарстві повинні спільно працювати фізіологи, гігієністи і організатори праці. В програму досліджень слід включити складання професіограм, вивчення фізіологічних зрушень в організмі людей, що працюють в різних галузях сільського господарства. Особливу увагу треба приділити вивченню й раціоналізації режиму праці і відпочинку, раціоналізації робочого місця в тих галузях сільського господарства, де питання організації праці ще недосить вивчені (технічні культури, тваринництво тощо).

Аналізу й оцінці різних розпорядків дня у доярок на молочно-товарних фермах були присвячені доповіді Г. Ф. Браги (Чернігівський облздороввідділ) і аспіранта М. О. Макаренка (Київський інститут гігієни праці і профзахворювань). В результаті великої експериментальної роботи доповідачі рекомендують до застосування двозмінний і двопроміжний розпорядок дня при машинному доїнні корів і двопроміжний при ручному доїнні.

Цікаві дані про режим праці й відпочинку трактористів та пропозиції щодо раціоналізації цього режиму навіз у своїй доповіді проф. М. К. Вітте (Вінницький медінститут).

Крім того, були заслухані й інші доповіді з тих чи інших питань сільського господарства.

Цінні і змістовні дані щодо режиму праці й відпочинку в окремих галузях промисловості навели в своїх доповідях проф. Н. К. Шифрін (Горьківський інститут гігієни праці і профзахворювань), В. П. Соловйова, А. І. Кіколов (Інститут гігієни праці і профзахворювань АМН СРСР), М. А. Плисецька (Санітарно-епідеміологічна станція ПЗЗ) і інші учасники конференції.

М. А. Плисецька розповіла про результати дослідження групою лікарів режиму праці й відпочинку вибірника горна в порцеляновому виробництві. Вибірник горна, працюючи в умовах високої температури, звичайно має велике фізичне навантаження. У робітників цієї професії спостерігаються порушення деяких фізіологічних функцій, зокрема підвищення температури тіла, зниження максимального кров'яного тиску. Дослідники розробили й впровадили новий режим, що полягав у скороченні тривалості перебування вибірника всередині горна, застосуванні частих перерв у роботі. В результаті цих заходів загальний стан робітників значно покращав.

Треба відзначити, що поряд з вивченням праці робітників найбільш масових професій, приділяється відповідна увага дослідженню режиму праці в мало відомих галузях, наприклад, працівників студії телебачення. Як виявилось, режим праці тут досить напружений і потребує певної раціоналізації.

Останній день своєї роботи конференція присвятила обговоренню методичних питань.

З доповідями виступили проф. В. В. Єфімов (Центральний інститут травматології), Л. А. Водолазкий, ст. наук. співроб. В. Г. Давидов (Інститут гігієни праці і профзахворювань АМН СРСР) і ін. Доповідачі внесли ряд цінних пропозицій щодо методики дослідження питань фізіології праці.

Так, проф. В. В. Єфімов запропонував методику комплексного запису фізіологічних функцій (електроенцефалограм, електрокардіограм, п'єзограм і дихання) при фізичній і розумовій праці. Доповідач запропонував також метод вимірювання довільного гальмування у людини методом рухової хронаксії.

Інженер Л. А. Волтричних процесів безпос

В. А. Кожевников АН СРСР) запропонува біоелектричною активні З великою увагою були важливих проблем теор

Під час обговоренн обхідність розроблення ці, зручних для застосув ня треба згадати, що ко про фізіологічні основи біцької (Харківський ме тут гігієни праці і проф науково-дослідний інсти баджання і А. М. Вол гігієни й епідеміології

В своїй резолюції нули після першої конф досліджень з фізіології ваність. Все ж загальн дає вимогам, які народ ми праці.

Необхідно ще білы практичну спрямованіст лузях народного госпо промисловості, сільсько ла практичних лікарів.

Інженер Л. А. Водолазкий опрацював методику реєстрації біоелектричних процесів безпосередньо в умовах праці на виробництві.

В. А. Кожевников і ін. (Інститут фізіології ім. І. П. Павлова АН СРСР) запропонували цікаву методику вивчення співвідношень між біоелектричною активністю і механічною роботою м'язів у людини. З великою увагою були заслухані й інші повідомлення, що стосуються важливих проблем теорії і практики фізіології праці.

Під час обговорення доповідей цього розділу була підкреслена необхідність розроблення нових методик вивчення питань фізіології праці, зручних для застосування безпосередньо на виробництві. На закінчення треба згадати, що конференція заслухала й обговорила ряд доповідей про фізіологічні основи раціонального виробничого навчання: Є. Ф. Альбіцької (Харківський медінститут), І. Б. Крамаренко (Київський інститут гігієни праці і профзахворювань), С. О. Рутенбург (Ленінградський науково-дослідний інститут гігієни праці і профзахворювань), М. Г. Бабджаняна і А. М. Волкова (Центральна науково-дослідна лабораторія гігієни й епідеміології Міністерства шляхів) і ін.

В своїй резолюції конференція відзначила, що за два роки, що минули після першої конференції, помітно підвищився теоретичний рівень досліджень з фізіології праці, підвищилася також їх практична спрямованість. Все ж загальний обсяг досліджень ще недостатній і не відповідає вимогам, які народне господарство країни ставить перед фізіологами праці.

Необхідно ще більше підвищити теоретичний рівень досліджень, їх практичну спрямованість, розширити фронт цих досліджень у різних галузях народного господарства, залучаючи до цієї роботи працівників промисловості, сільського господарства, транспорту, а також широкі кола практичних лікарів.

В. Г. Крижановський.